No teh se nam ni treba bati, pač pa so nevarni drugi pruski, zlasti lutrovski naselniki, prišleci, profesorji, pisači in barantači, ki sredi nas širijo prusaštvo, ter Prusom do Trsta pot nadelavajo. — Ti so nevarni!

Latinske cerkvene novine začele so pod pokroviteljstvom goriškega nadškofa izhajati. Donašale bodo cerkvene novosti in razprave o cerkvenih prašanjih.

Madagaskar je največji otok afriški, meri namreč 8900 □milj in preživlja kakih 4 milijonov zamorskih ljudi. Sedaj sprejemajo Kristusovo vero. Sin prvega ministra je obiskal sv. Očeta v Rimu. Prosil je, naj vidni namestnik Sina božjega blagoslovi kralja, ministre in ljudstvo madagarsko. Gospé so poslale židano, belo obleko, „da bi sv. Oče izvedli, kako Njih Madagaskarci ljubijo“.

Misijone koristne prepoveduje vlada n. pr. v Wildonu, v Hartbergu — frajmaurerske shodnice, ki po krtovo rijejo in rovljejo zoper Kristusa, Cerkvo in cesarja pušča pa na miru, kakor da bi njih ne videla. Čeravno so prepovedane, ima vendar Dunaj 3 in Maribor 1 frajmaurersko shodnico, v katero vstopiti je „Mbg. Ztg.“ že par krati vabila!

Nek novošegni učitelj piše: „uzrok, da je šolska mladež sedaj toliko razposajena, je kriv način, po katerem se verski nauk uči“. Pravi: „čemu se otroku govori o verskih resnicah, katerih ne umé?“ No, to je čudno! Kdo pa umé Boga? kdo zapopade ponižnost včlovečenega Sina božjega? kdo ljubezen na križi ali skrivnost sv. Rešnjega Telesa? Ali bodemo sedaj Boga, Kristusa, sv. zakramente iz šole zapodili, ker jih noben stvarjen duh ne umé? Ne, tega ne bodemo storili, ampak delali bodemo na to, da se taki neverni, pahnjeni, paganski kozli ne postavljajo za učitelje krščanski deci.

Nemški princ Birstein ima avstrijanskega mešnika, Vombanka, za odgojitelja svojih otrok. Sedaj so mu Prusi to prepovedali in Avstrijanca iztirali. Koliko Prusov pa jé naš kruh? Ali nihče njim še lasa ne izpuli. Prusi s svojo surovostjo res ves svet žalijo!

V mestu Gent v Belgiji so tamošnji liberalci motili procesijo pobožnih Kristjanov. S palicami in koli in noži so vernike napadli. Nastalo je grdo pretepavanje. Več ljudi je hudo ranjenih. Liberalci so pač povsod enako nestrpljivi ljudje. Rajši vidijo človeka, ki je pijan, kakor vernika, kateri moli. —

Gračka škofija dobi novo društvo sv. Cecilije v povzdigo cerkvenega petja in glasbe. Slovesni začetek se bo obhajal 2. in 3. junija v Bruku. Pri tej priliki se bodo slovite reči iz cerkvene glasbe zamogle poslušati (Palestrina, Witt). Kdor se hoče udeležiti za dober kup, ta se naj kmalu obrne do Alojzija Karlona v Gradci. Eden goldinar velja delež pri velikem obedu. Deležniki, ki se kot take izkažejo, se zamorejo po železnicah peljati sem in tje po za $^1/_3$ znižani ceni.

Gospodarske stvari.

Pomočki zoper gosenice na kapusu (zelji).

Že v prvi spomladi in poznej čedalje v večjem številu se prikaže beli metulj, ki ima svoja sicer popolnem bela krila na gornjih oglih nekoliko črmljena. Pravijo mu: kapusov belin, (Kohlweissling). Marljivo obletava zelenjavo in polaga svoja jajčica na njo. Po času izlezejo iz njih grde, požrešne gosenice, ki napadajo zelnate grede in njih časih popolnem uničijo. Posebno hud je belinov drugi zarod, mesenca avgusta. Človek si ne more drugače pomagati, kakor da obira gosenice in njih mori. Ali to je mudno in gabno delo. Boljše stori, kdor že poprej na zatiranje tega mrčesa misli.

Nekateri pokončavajo že v jeseni ali po zimi robate, zelenkasto bele, črnopikaste bubice, katere so se mesenca junija, julija in avgusta bile navesile po vrtnem zidu, plotu in ograji. Drugi dajo metuljeve jajčice, ki so po spodnjih straneh listkov pri repi in zelji nasajene, marljivo pobirati, metulje pa kolikor mogoče loviti. Vendar najboljši pomoček so konoplje. Smradljivi izpuh konopljinski je metuljem zopern in se ga ogibljejo, in tedaj svojih jajčic blizo ne polagajo na zeljeve listke. Tako se gosenic obranijo cele grede zelja ali kapusa.

Kedar se zelje rano sadi, tedaj se tudi konopljina zrna ob robih posameznih gred in tudi med kapusom tu pa tam v zemljo povtikajo. Če je zelje pozno, potem se pa morajo že poprej konoplje priskrbeti, da se h kapusu presadijo. Kajti mesenca julija se prikaže največ belinov. Zato mora tedaj konoplja že toliko močna biti, da njeni izpuh metulje odvrača. Samka tega metulja naleže po 200—500 jajčic. To kaže, kako važno je zatiranje kapusovega belina. Otroci, ki se radi igrajo, bi se naj vadili metulje loviti. To je posebno po kakem deži zelo lahko delo. Na stotine belinov se v takem času zbira ob mlakah in kalužah in se njih lahko mnogo pokonča.

Za steljo lesa ne obsekavati!

Po nekaterih, bolj planinskih, krajih imajo ljudje navado, da posebno smrečje za steljo obsekavajo. Smreki se pusti le en sam čop, drugo se vse oklesti. To pa je zelo slabo in napačno ravnanje, ki po času gospodarju sila veliko škode na lesu stori. Vsak izveden gojzdar tako ravnanje obsodi. Pomislite uzroke!

Drevesa dobivajo svoj živež po koreninah iz zemlje pa tudi po listji in igličevji iz zraka. Iz zemlje sprejemajo to, kar pepel v sebi obsega; iz zraka pa prihaja vse, kar pri sožiganji zopet v zrak zbeži. Ker je pepela primerno prav malo, tedaj je lehko razvideti, kako silno veliko živeža za svojo rast drevje iz zraka jemlje.

Ako tedaj drevesu velik del njegovih vej

posekamo, potem mu prav za prav vzamemo ravno toliko ust, po katerih svoj živež iz zraka prejema. Drevo obsodimo na — post. In sedaj ni mogoče drugače, kakor da v rasti zaostaja. Ne raste ne na visoko pa ne na debelo, dokler mu veje zopet ne izrastejo.

Razun tega pa je še pomniti, da pri obsekavanji smrekovih dreves postaja les ves grčav, ki daja le slabe dilje in deske. Ako bi veje ne bile odsekane, potem bi bilo vse skupaj živ les, deske pa iz njege cele in lepe. Sploh drevesa obsekavati, kakor nekateri delajo, stori gospodarju veliko več škode, kakor mu po obsekavanji dreves pridobljena stelja koristi vrže. Proč tedaj s tako negospodarsko navado!

Klanje goveje živine po novem načinu. Francoski mesarji so izumili nov način govejo živino klati. Živinčetu se na glavo pripne naprava iz usnja, ki zakrije obojno oko, da ne vidi nič okoli sebe. Na sredi ima luknjičasto železo všito, skozi katero se z lesenim kijem železni klin vbije v možgane. Imenuje se naočnica ali klavna kapa. Na Nemškem kolejo govejo živino z vbodom v zatilnik; pri nas pa še večjidel s sekiro. Pri klanji z navadno sekiro je treba več udarcev na glavo govedi, pri vbodu v zatilnik in pri kapi se pa vol kakor blisk hitro na tla mrtev zgrudi. Klanje z navadno mesarsko sekiro potrebuje močnega moža — klanje z vbodom v zatilnik skušenega zvedenca — klanje s klavno kapo ali naočnico pa zamore vsak mesarsk učenec opraviti. Tudi možgnani se pri tem načinu nič ne zmečkajo in ne okrvijó. Posebne vrednosti je naočnica tam, kder se goveda zarad kužne bolezni v velikem številu pobijajo ter se v časih strašno trpinčijo, preden se ubijejo.

Klavna kapa ali naočnica se dobiva pri g. Skaletu, mestnemu živinoogledniku v Ljubljani za 12 gld.

Nova mera pri vinu. Na Dunaji so se ljudje zedinili zastran kupčije pri vinu v sledečih stvareh, ki bodo menda povsod obveljale. 1. Namesto dosedanje vedre bo veljala nova posoda, ki drži 50 litrov. Imenovala se bode: polhektoliter, ki bo držal 35 bokalov ali pintov (virklnov) tedaj bo za 5 pintov menjši od dosedanje vedre. Cena vinu se ne bode več določevala po štartinjakih ali vedrah, ampak po polhektolitrih. Pivarji na Dunaji so enako tudi sklenili zastran piva (bira). 2. Želeti bi bilo, da se nova mera pri vinu že začne letošnjo jesen, ko se kupčija z vinom začne. 3. Vinske dosedanje posodice (glaži) po 2 maslica, ki držijo 70 centilitrov in 1 maslic, ki drži 35 centilitrov naj se še nekoliko časa obdržijo. Vendar delati se ima na to, da se vpeljejo novi glaži in glažki in sicer novi poliči po $^3/_4$ litra ali 75 centilitrov in novi maslici po $^3/_8$ litra, ki se bolje zlagajo z literško mero in z drobno vinsko posodo po drugih vinskih deželah. V Mariboru se že na večih mestih poslužijo novih $^3/_4$ literskih poličev in $^3/_8$ literskih maslicev. Ker so ti novi poliči in maslici nekoliko večji od starih, zato bodo krčmarji primerno več računili.

Dopisi.

Iz Zibike. (Spačeni šolarji). Spridenost šolske mladine je nezapopadljivo velika! — Nekega dne gredo otroci iz šole. Po poti se 3 hudobni šolarji namenijo, da hočejo enega svojih sošolarjev v samotni hosti, skoz katero domu tavajo, napasti, se nad njim sramotno hudovat. — Ko dojdejo v košati gojzd, zgrabijo majhnega in pohlevnega fanteka, ga slečejo, — na tla vržejo; — eden ga drži za roke, — drugi za noge, — tretji vzame nožek iz svojega žepa in počenja ž njim, kakor da bi ga hotel kopiti. Prestrašeni fantek vreši na ves glas, upije in prosi, da ga naj kdor božji iz rok nesramnih rabeljnov reši! — K sreči dospé neka majka, vidi in ostrmi nad nesramnim počenjanjem, — odlomi trnjevo vejo, in napeliška razuzdane fantine, — gre naravnost h g. duhovnikom in zatoži te nespodobne rezarje. — Z učiteljem vred se posvetujejo, kaj je storiti?! — Poprašajo gosp. dekana, kaj bi bilo s takimi spridenimi šolarji storiti? kako njih vredno kazniti? — Kdor šolskih prijateljev vé naznaniti, kakoršno zdravilo bi bilo za take smrkovce hasljivo? —

Iz Slatine. (Nemška kmetijska družba.) 17. maja smo imeli tukaj pri Ogrizku shod, h katerem smo kmetje iz vseh srenj rogačkega okraja bili povabljeni. Namen shoda bil je, ustanoviti podružnico kmetijske družbe v Gradci, kakor smo izvedeli. Koristna naprava! Ali čemu nas slovenske kmete vabiti, če pa se nam v visoki nemščini razlaga Bog vedi kaj? Splošna nevolja se je čula med nami kmeti, ko smo videli, kako se nam na naši domači slovenski zemlji nemškutari! Gospoda! ako že hočete za nas slovenske Štajerce kaj storiti, no pa storite v našem slovenskem jeziku, da vas bodemo razumeli!

Eden izmed povabljenih kmetov.

Iz Artiča. (Dvema dopisnikoma iz Artičke fare.) Vajina dopisa smo prejeli.*) Iz srca obžalujemo to, kar se je križevi torek zgodilo Vašej procesiji v podružni cerkvi Videmske fare, pri Materi Božji v Dolenji vasi. Radi verujemo, da je zastran tega veliko pohujšanja v daljni okolici in mnogo govorjenja, ki ne služi ne na prid sv. Cerkve, ne na čast duhovskega stanu. Da pa pohujšanje ne gre po celi škofiji in po vsem Slovenskem, zato Vajinih dopisov nismo natisnili; in trdno zaupamo, da bo viša duhovska gospodska vso stvar natanko preiskala, in da se v prihodnje Vašej pošteni procesiji kaj takega ne bode več zgodilo.

Vredništvo.

*) Po naključbi se je vse nekoliko zakasnilo.
Vredn.